

פרפרים של שלוה - מסע אורייני

הפיקוח על הוראת העברית ביסודי -
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות.

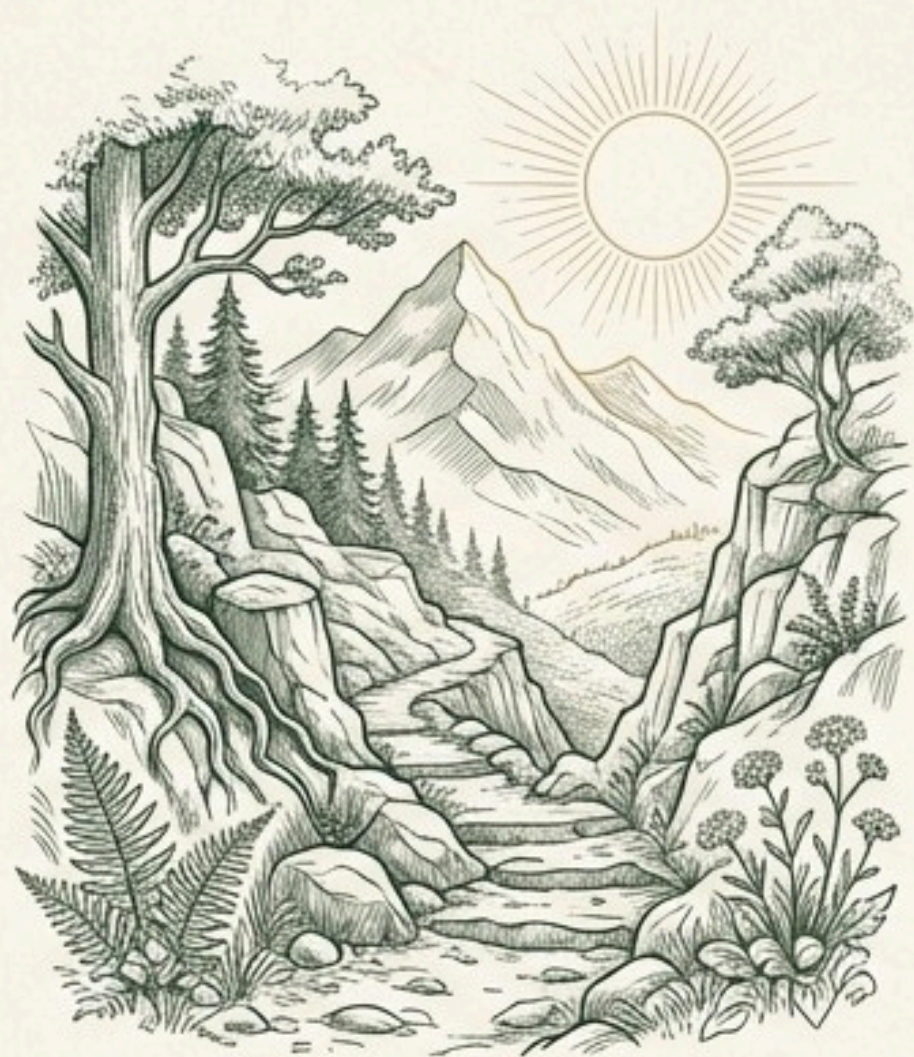
מדור בריאות

פּרפּרים של שלווה

מאת: מיכל בן דוד

✓ מחקר חדש של 'אוניברסיטת דרבי' באנגליה מצא כי התבוננות במשך חמש עשרה (15) דקות בפרפריים מפחיתה (מורידה) מתח, תחושת בדידות וחרדה. "העדינות והיופי של הפרפריים גורמת לבני האדם לרצות לשמור עליהם. המחקר מלמד עד כמה גדולה ההשפעה שיש לטבע על כל אחד ואחת מאיתנו", אמרה אחת החוקרות. באביב הקרוב, אם אתם מרגישים מתח, לחץ או חשש (פחד) ורוצים מעט להירגע, חפשו פרפריים בסביבה שלכם. התבוננו בהם ותרגישו איך מצב הרוח משתנה לטובה.

אתגרים בהוראה:

1. עומס רגשי אפשרי: עיסוק במושגי בדידות וחרדה עשוי להציף תלמידים ודורש תיווך רגיש.
2. צורך בידע מוקדם: הבנת המושג מחקר אקדמי וכיצד נבדקת השפעת הטבע על האדם.
3. טקסט דחוס: למרות קוצרו, הטקסט מכיל רצף של טענות סיבה ותוצאה הדורשות פירוק.

קישור לפעילות דיגיטלית

מדריך למורה - מאחורי הקלעים

הזדמנויות בהוראה:

1. קידום היבטים רגשיים (SEL): יצירת מרחב בטוח לשיח על לחץ, חרדה ודרכי הרגעה זמינות בטבע.
2. הרחבת ידע עולם: חשיפה למושגים מעולם האקדמיה (מחקר, אוניברסיטת דרבי).
3. פיתוח ידע לשוני: עיסוק במילים נרדפות והסברי מילים בתוך הטקסט (מפחיתה/מורידה, חשש/פחד).

סיפור מסגרת: סוד הכנפיים הלוחשות

הודעה דחופה מאוניברסיטת דרבי: חוקרים גילו
לאחרונה סוד נשכח שיכול לרפא את אחת
הבעיות הגדולות של העולם המודרני – הלחץ.
כדי לחשוף את הסוד, עליכם להצטרף לצוות
המחקר שלנו ולאסוף 'נקודות שלוה' לאורך
המשימות הבאות.

האם אתם מוכנים לצאת למסע?

פרפרים

כרטיס כניסה: שלב ההכנה למחקר

הפקת משמעות מהכותרת: קראו את הכותרת "פרפרים של שלוה". לדעתכם, איזה קשר יכול להיות בין חרק קטן ועדין לבין תחושת רוגע?

מודל KWL - מה אנחנו כבר יודעים?

מה אנחנו יודעים על פרפרים ועל ההשפעה של הטבע עלינו?	מה היינו רוצים לגלות במחקר החדש של אוניברסיטת דרבי?	מה למדנו על הפרפרים לאחר קריאת הטקסט?

(דיון מליאה - אספו לפחות 2 נקודות שלוה עבור שיתוף רעיונות!)

העשרה ופיצוח צפנים (משחק מילים)

כדי לפתוח את יומן המחקר, התאימו את מילות הצופן לפירושן (זהירות, התשובות מעורבלות!):

מחקר

פחד עמוק ולחץ

חרדה

מוסד אקדמי
ללימודים גבוהים

התבוננות

בדיקה מדעית
ושיטתית

אוניברסיטה

הסתכלות
מרוכזת
ותשומת לב

הידעת!?

פרפרים טועמים את האוכל שלהם עם הרגליים! חיישני הטעם שלהם ממוקמים על הרגליים, מה שעוזר להם להבין אם עלה מתאים להטלת ביצים או למאכל.

מְחַקֵּר חֶדֶשׁ שֶׁל 'אוֹנִיבֶרְסִיטַת דְּרָבִי' בְּאֲנְגְלִיָּה מָצָא כִּי הַתְּבוּנָנוֹת בְּמִשְׁךְ
חֲמִשׁ עֶשְׂרֵה (15) דִּקּוֹת בַּפְּרָפְרִים מִפְּחִיטָה (מוֹרִידָה) מְתַח, תְּחוּשֵׁת
בְּדִידוֹת וַחֲרָדָה. הַמְּחַקֵּר מְלַמֵּד עַד כִּמָּה גְּדוּלָּה הַהִשְׁפָּעָה שֶׁיֵּשׁ לְטִבֵּעַ עַל
כָּל אֶחָד וְאַחַת מֵאֵיִתְּנוּ", אָמְרָה אַחַת הַחוֹקְרוֹת.

נקודת עצירה ומשימת עיבוד (עבודה בזוגות):
השלימו את טבלת המיון המהירה כדי להרוויח עוד נקודת שלוה:

צד ב': מהי הפעולה החיובית שגורמת להן להעלים?

צד א': אילו תחושות שליליות מוזכרות בפסקה?

תחנה 2: המסקנה המדעית

"העדינות והיופי של הפרפרים גורמת לבני-האדם לרצות לשמור עליהם... באביב הקרוב, אם אתם מרגישים מתח, לחץ או חשש (פחד) ורוצים מעט להרגע, חפשו פרפרים בסביבה שלכם. התבוננו בהם ותרגישו איה מצב הרוח משתנה לטובה."

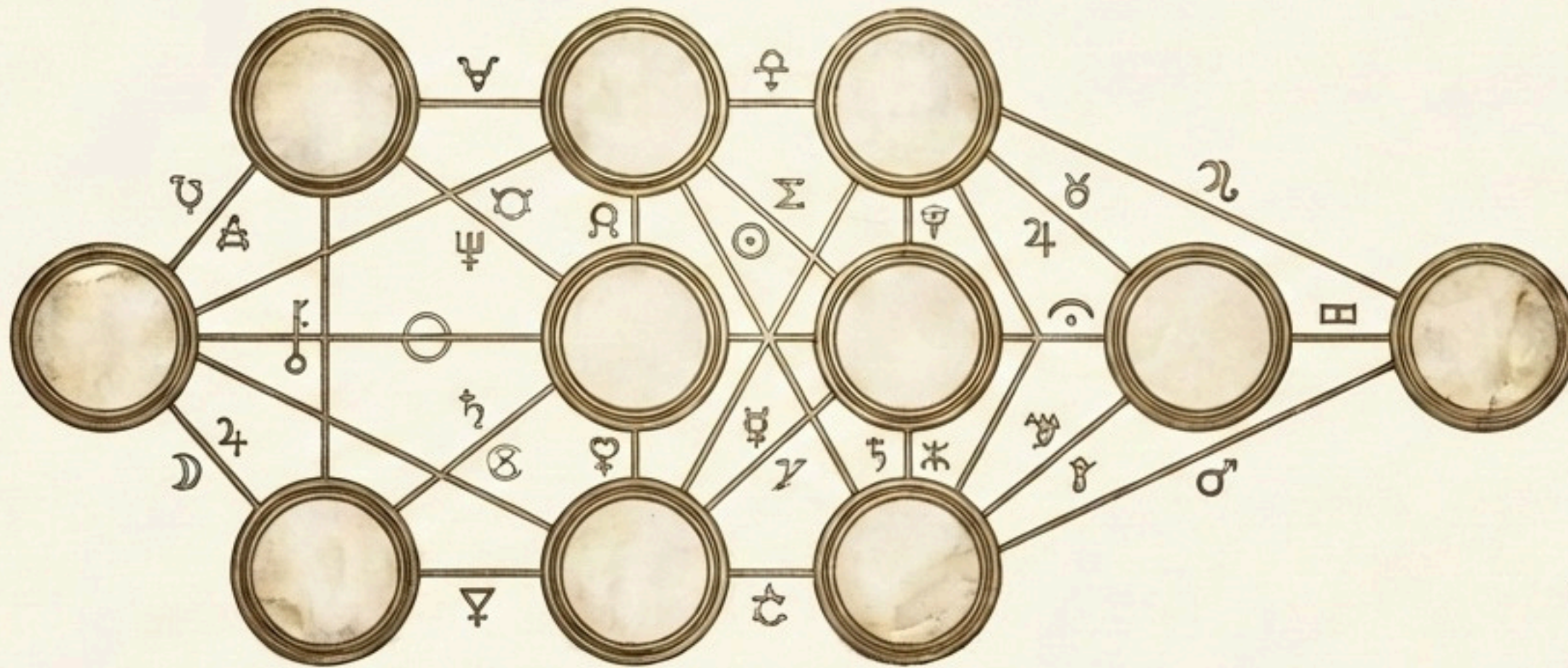
נקודת עצירה לשיח מליאה:

- החוקרת טוענת שהטבע משפיע על כל אחד ואחת מאיתנו.
- שתפו: מתי בפעם האחרונה הרגשתם שמהו בטבע (נוף, בעל חיים, מזג אוויר) שיפר לכם את מצב הרוח?

סיכום המחקר: בניית נוסחת השלווה

כדי להשלים את שלב איסוף הנתונים, עליכם לחלץ מהטקסט את מילות המפתח המדויקות ביותר.

בחרו 7-10 מילים מרכזיות מתוך הטקסט המרכיבות יחד את הרעיון המרכזי של המחקר.

ממדי הבנה: איתור ואוצר מילים

1. כמה זמן בדיוק ממליץ המחקר להתבונן בפרפרים?

2. אילו שלוש תחושות קשות הטבע יכול להפחית לפי הטקסט?

3. היכן בוצע המחקר המתואר בטקסט?

[ד. במעבדה סגורה]

[ג. ביערות האמזונס]

[ב. באוניברסיטת דרבי באנגליה]

[א. בישראל]

4. מה פירוש המילה הַתְּבוֹנָנוּת?

[ד. תפיסה ברשת]

[ג. הסתכלות מרוכזת]

[ב. קריאה בספר]

[א. נגיעה עדינה]

ממדי הבנה: מעבר למילים (היסק)

1. היסק לשוני:

מדוע לדעתכם הכותבת בחרה להוסיף בסוגריים את המילים 'מורידה' ו'פחד' לצד המילים 'מפחיתה' ו'חשש'?

2. היסק מהטקסט:

החוקרת מסבירה שהיופי של הפרפרים גורם לנו לרצות לשמור עליהם. מה ניתן להסיק מכך על מצבם של הפרפרים כיום בטבע?

3. היסק מבוסס ידע עולם:

מדוע דווקא עונת האביב מוזכרת בסוף הטקסט כזמן האידיאלי לחפש פרפרים ולשפר את מצב הרוח?

ממדי הבנה: פרשנות, הערכה ומבנה

1. פרשנות ואינטגרציה: מהו המסר המרכזי של הטקסט כולו?

א. חשוב ללמוד באוניברסיטה

ב. פרפרים הם החרקים היפים ביותר

ג. הקשר שלנו עם הטבע תורם ישירות לבריאותנו

ד. חובה לשמור על איכות הסביבה

2. הערכה וביקורת: האם לדעתכם הפתרון המוצע בטקסט (הסתכלות בפרפרים) יכול באמת לסייע לאדם שנמצא בלחץ כבד? נמקו את עמדתכם.

3. מבנה הטקסט: מהו המבנה הלוגי המרכזי של הקטע שקראנו?

א. בעיה ופתרון (מתח מול התבוננות בטבע)

ג. בעד ונגד

ב. רצף כרונולוגי (סיפור היסטורי)

ניטור חוויית הקריאה ורפלקציה: כרטיס ביקור אישי

עצרו לרגע. קחו נשימה עמוקה.

- איך הרגשתם במהלך קריאת הטקסט על סטרס, חרדה ושלווה? מדוע?
  - איזה רעיון או מסר מתוך הטקסט תקחו איתכם לפעם הבאה שתרגישו לחץ (למשל, לפני מבחן חשוב או אירוע חברתי)?
- הסבירו את בחירתכם. כל תובנה כנה מזכה אתכם בנקודת שלווה נדירה.

כרטיס יציאה: המלצה לחבר (משימת כתיבה)

חבר או חברה טובים שולחים לכם הודעה שהם מרגישים לאחרונה עומס, לחץ וחרדה.

כתבו להם הודעת תגובה קצרה, המשלבת עצה מעשית מן הכתבה שקראתם.

הקפידו על שפה תומכת, מעודדת, ושימוש במידע מתוך יומן המחקר שלנו.

פיצוח סוד הכנפיים הלוחשות (בדיקה עצמית)

סכמו את נקודות השלווה שצברתם במסע!

בדקו את התשובות שלכם מול המליאה. אם עניתם נכון ויישמתם את עקרונות המחקר, הכספת תיפתח ותחשוף את התעודה שלכם:

חוקר/ת שלווה מוסמך/ת מטעם אוניברסיטת דרבי.

זכרו: השלווה תמיד נמצאת שם בחוץ, רק צריך לעצור ולהתבונן.

דף תשובות ומחווין למורה (לשקפים 9-11)

שקופית 10: ממדי הבנה - איתור מידע ואוצר מילים

- שאלה 1: יש להתבונן בפרפרים במשך 15 דקות.
- שאלה 2: שלוש התחושות שהטבע יכול להפחית הן: מתח, תחושת בדידות וחרדה.
- שאלה 3: המחקר בוצע באוניברסיטת דרבי באנגליה (תשובה ב').
- שאלה 4: פירוש המילה "התבוננות" הוא הסתכלות מרוכזת ותשומת לב (תשובה ג').

שקופית 11: ממדי הבנה - מעבר למילים (היסק)

- שאלה 1 (היסק לשוני): הכותבת הוסיפה את המילים בסוגריים כדי להנגיש משלב לשוני גבוה (מילים נרדפות יומיומיות יותר) עבור התלמידים.
- שאלה 2 (היסק מהטקסט): ניתן להסיק כי מצב הפרפרים בטבע כיום הוא רגיש או שהם נמצאים בסכנה, ולכן יש צורך לעורר בבני האדם רצון לשמור עליהם.
- שאלה 3 (ידע עולם): עונת האביב היא הזמן האידיאלי כי זו עונת הפריחה שבה הפרפרים פעילים, נפוצים ובולטים ביותר בטבע.

שקופית 12: ממדי הבנה - פרשנות, הערכה ומבנה

- שאלה 1 (פרשנות): המסר המרכזי הוא שהקשר שלנו עם הטבע תורם ישירות לבריאותנו הנפשית (תשובה ג').
- שאלה 2 (הערכה וביקורת): שאלה פתוחה. מחווין: יש לקבל כל תשובה מנומקת המעידה על חשיבה ביקורתית, תוך הכרה בכך שהטבע הוא כלי תומך אך לא תמיד מהווה "פתרון קסם" יחיד למצבי לחץ קשים.
- שאלה 3 (מבנה): המבנה הלוגי המרכזי הוא בעיה ופתרון (הבעיה: מתח וחרדה; הפתרון: התבוננות בפרפרים בטבע) (תשובה א').